

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Med dagens førstebehandling af lovforslaget om ændring af tronfølgeloven tager vi i det danske Folketing omsider det første skridt på vejen til en ubetinget ligestilling af begge køn til den danske trone, så det altid bliver den førstefødte, der bliver regerende konge eller dronning.

Der er tale om en meget omhyggelig lovgivningsproces, der på et tidspunkt skal munde ud i en folkeafstemning. Vi mener, tronfølgeloven har grundlovsrang, og derfor skal grundlovens egne bestemmelser om ændringer følges. Når den nye tronfølgelov er vedtaget, skal den derfor, uden at der må rettes et komma, vedtages af det Folketing, der er resultatet af det næste valg, og først derefter kan forslaget komme til folkeafstemning og senere stadfæstes af dronningen.

At der i 2006 lægges op til fuldstændig køns- ligestilling til den danske trone, er kun naturligt. Allerede i 1953 ønskede den nuværende statsministers partifælle statsminister Erik Eriksen og i øvrigt også Venstres justitsminister Helga Pedersen, at der blev indført ubetinget ligestilling til den danske trone. Det var der imidlertid ikke enighed om i VK-regeringen, og Danmark var derfor allerede bagefter, da vi i 1953 vedtog den nuværende grundlov, der som bekendt alene giver betinget ligestilling, altså at en yngre dreng går forud for en ældre pige. Både Holland og England regeredes dengang som i dag af dronninger.

Man kan anføre, at ændringen slet ikke er nødvendig nu, fordi prins Christian allerede er den ældstfødte i kronprinsfamilien. Deroverfor kan anføres, at det netop er nyttigt at få ændret tronfølgeloven på et tidspunkt, hvor vi ikke som i 1953 er presset af udefra kommende omstændigheder, som tilfældet var i 1940'erne, hvor der overhovedet ikke var kvindelig arveret, men hvor der efterhånden opstod et udbredt ønske om, at arveretten gik videre til en bestemt person, nemlig daværende prinsesse Margrethe.

Vi er meget enige i den fremgangsmåde, som statsministeren har valgt, altså at ændringen af tronfølgeloven vedtages for sig og under respekt for den foreskrevne ændringsprocedure for grundloven, for denne fremgangsmåde rummer efter vores opfattelse flere fordele. Ved at gennemføre tronfølgeloven for sig selv, om jeg så må sige, er der ro og fred til at gennemarbejde lovforslaget, uden at vi skal tænke på nogen som helst form for tilbagevirkende kraft. Der er

ikke nogen, der som i 1953 mister en allerede erhvervet ret.

Som fremgangsmåden nu er foreslået, finder vi – ud over at der selvfølgelig skal være ligestilling til tronen – at det er lykkeligt, at vi bliver fri for, at tronfølgespørgsmålet skal bruges til at bringe den ene eller den anden grundlov i havn, som det netop var tilfældet i 1953. Med en vedtagelse af tronfølgeloven for sig kan vi i ro og mag arbejde med den grundlovsændring, der jo skal komme før eller siden, og også af hensyn til de grundlovsændringer, der kommer på et senere tidspunkt, er det såre nyttigt, at disse ændringer kan gennemarbejdes uden det pres, der kunne ligge i tronfølgespørgsmålet, netop som vi også så det ved forberedelsen af grundloven af 1953. Fordelen ved at gennemføre ændringen af tronfølgeloven for sig selv har altså to sider.

Kl. 14.35

Vi mister tronfølgespørgsmålet som lokomotiv for kommende grundlovsændringer, men det er også kun rimeligt, for kommende grundlovsændringer skal jo kunne stå alene ved en folkeafstemning. Ellers bør der slet ikke vedtages grundlovsændringer.

Om det indholdsmæssige i tronfølgefor- slaget skal det fremhæves, at det nu er første gang i danmarkshistorien, forfatningen overhovedet åbner adgang for, at en prinsesse kan fødes til tronen, sådan som det har været drengenes privilegium i århundreder. Reglerne om den manglende adgang til tronen for kvinder har naturligvis ikke forhindret, at dronninger har grebet regeringsmagten, enten fordi kongen var et pjok eller som formynderer for umyndige tronarvinger. Dronning Margrete I er kun et eksempel af mange. Margrete Sambiria, også kaldet Margrete Sprænghest, blev enke i 1259 efter Christoffer I, hun fortsatte som formynderdronning for Erik V Klipping og fortsatte det krigeriske opgør med Abelslægten og biskop Jakob Erlandsen. Da sønnen kom på tronen, sad hun godt nok på sit livgeding i Nykøbing Falster, men det forhindrede hende ikke i at styre Estland derfra.

Danmarkshistorien er fyldt med viljestærke dronninger. Også Christian IV's mor, Sophie, blev tidligt enke, men også hun trådte hurtigt i karakter. Det var hurtigt slut med ydmygheden, og hun blandede sig i alkens sager, ligeledes fra slottet i Nykøbing Falster. Den nye tid har tydeligvis været forskånet for tidlig enkestand i kongehuset, og der vil mindst gå et par generationer, før der i praksis bliver brug for en ny tronfølgelov.